

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
студентів спеціальності
“СОЦІОЛОГІЯ”
(освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено завідувачем кафедри соціальної психології та соціальних технологій, кандидатом філологічних наук, професором *О. А. Сусською* та доктором педагогічних наук, професором кафедри соціальної психології та соціальних технологій *Н. М. Чернухою*

Затверджено на засіданні кафедри соціальної психології та соціальних технологій (протокол № 8 від 14.11.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Суська О. А., Чернуха Н. М. Програма педагогічної практики студентів спеціальності “Соціологія” (освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. — 14 с.

Програма педагогічної практики студентів спеціальності “Соціологія” містить пояснювальну записку, тематичний план педагогічної практики, вказівки щодо організації та керівництва нею, зміст педагогічної практики, вимоги до змісту й оформлення звіту з педагогічної практики, зразок щоденника, критерії оцінювання педагогічної практики, додатки, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2009
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Підготовка доброго спеціаліста потребує від випускника вищого навчального закладу набути певного досвіду роботи на виробництві. Практична підготовка студентів є обов'язковим компонентом професійної підготовки, набуття ними необхідних професійних умінь та навичок. У бюджеті навчального часу виробнича (педагогічна) практика становить близько 20–25% всього навчального часу. Ефективність практики забезпечується зв'язками між вищим навчальним закладом та відповідним закладом для проведення практики — господарствами, підприємствами, фірмами, банками, клініками, лікарнями, школами, транспортними засобами, дитячими садками тощо.

Мета будь якої практики, крім формування професійних практичних та організаторських умінь і навичок, — проходження всього процесу набуття кваліфікації від рядового робітника до інженера, актора, педагога, лікаря і таке інше. Організація практичної підготовки регламентується певними положеннями і затверджується наказом Міністерства освіти і науки України. Її неперервність і послідовність зумовлюється набуттям потрібного обсягу практичних знань і вмінь відповідно до різних кваліфікаційних рівнів.

Залежно від конкретної спеціальності студентів практика може бути навчальною, технологічною, експлуатаційною, конструкторською, ознайомчою, економічною, **педагогічною**, науково-дослідною тощо.

Найважливішим завданням педагогічної практики є:

- поглиблення зв'язку теоретичних знань на основі практичного навчання з реальним соціально-педагогічним процесом, використання їх для розв'язання конкретних навчальних і виховних завдань, формування у студентів соціально-психологічної готовності в різних освітніх структурах;
- вироблення у майбутніх фахівців педагогічних умінь та навичок практичної готовності до роботи в освітніх структурах;
- оволодіння сучасними методами і формами соціально-педагогічної діяльності, новими прогресивними технологіями соціально-педагогічної практики;
- формування творчого, дослідницького підходу до соціально-педагогічної діяльності.

Зміст педагогічної практики, форми звітності обумовлюються “Положенням про практику студентів вищих педагогічних навчальних закладів України”, освітньо-кваліфікаційними характеристиками фахівців, що передбачені Державними стандартами вищої освіти України, навчальними планами спеціальностей і спеціалізацій та програмами практики.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Мета: поглибити й закріпити теоретичні знання, уміння інноваційного характеру, навички науково-дослідницької, науково-педагогічної або управлінської діяльності, отримані слухачами у вищому навчальному закладі, та навчити застосовувати ці знання й уміння для вирішення завдань у відповідній сфері професійної діяльності.

Завдання:

виробити і розвинути

- гностичні вміння, пов'язані з аналізом професійної діяльності, соціокультурного, природного та сучасного освітнього середовища, особливостей різних типів навчальних закладів, системи суб'єктивно-об'єктивних відношень у сучасній освітній практиці;
- проектувально-конструктивні вміння, що забезпечують моделювання професійної та педагогічної діяльності, простих і складних соціально-педагогічних, психолого-педагогічних і методичних систем;
- організаційні вміння, що дозволяють б оптимально здійснювати різні види професійної та педагогічної діяльності — навчально-виховної, науково-педагогічної, науково-дослідницької та управлінської;
- комунікативні вміння, що створюють можливість кваліфіковано здійснювати професійну та педагогічну діяльність з урахуванням вимог педагогічної етики, принципів ділового та міжособистісного спілкування;
- професійну спрямованість особистості слухача відповідно до кваліфікаційної характеристики майбутнього фахівця.

У результаті проходження педагогічної практики студенти повинні *уміти:*

- виконувати загальні функції викладача освітнього закладу;
- приймати оперативні рішення в межах своєї компетенції;

- здійснювати функціональну та інформаційну підготовку рішень у сучасній педагогічній практиці;
- проводити лекційні, семінарські, практичні та інші форми навчально-виховних занять у закладі освіти;

знати:

- призначення і специфіку роботи освітнього закладу, його структури, схему управління тощо;
- закони України щодо освіти, накази Міністерства освіти і науки України, методичні вказівки та інші директивні документи, які регламентують діяльність системи освіти.

2. ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Зміст педагогічної практики визначається освітньо-виховними цілями, закладеними в навчальні плани відповідно до програм підготовки майбутніх фахівців (бакалаври, магістри).

Основними *завданнями* студента-практиканта є:

- збір та обробка необхідних матеріалів для написання магістерської роботи;
- ознайомлення з навчально-методичним забезпеченням дисциплін (навчальні плани, робочі навчальні програми, плани семінарських та лабораторних занять тощо);
- ознайомлення з основними формами організації навчання та видами навчальних занять у освітньому закладі;
- відвідування різних типів навчальних занять у провідних викладачів та підготовка аналітичної довідки на друге відвідання заняття;
- розробка методичної моделі та проведення відкритої лекції (бажано за темою наукового дослідження) і 4–6 практичних (семінарських) занять з фахових дисциплін;
- розробка моделі та проведення виховного заходу зі студентами (тематика та форми за вибором);
- вивчення академічної групи та складання на неї психолого-педагогічної характеристики.

Всі завдання практики мають бути відбиті у програмах практики (відповідно до специфіки спеціальності) та звітній документації студента-практиканта.

Програми практик розробляються на випускаючій кафедрі і затверджуються на засіданні кафедри.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

База практики. Педагогічна практика проходить на базі закладів освіти. Програма практики передбачає вивчення студентом організації діяльності закладу освіти.

Базою практики може бути коледж, технікум, інститут чи інший структурний підрозділ МАУП або будь-який освітній заклад.

Базу практики визначає керівництво МАУП, керуючись договорами, укладеними із закладами освіти незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності.

Студенти можуть також самостійно (за погодженням з керівництвом вищого навчального закладу) вибрати базу практики.

Обов'язки закладу освіти, що є базою педагогічної практики:

- призначення кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього управління практикою;
- створення необхідних умов для виконання студентами програми практики, не використовувати їх на посадах і роботах, що не відповідають програмі практики;
- забезпечення студентам умов безпечної роботи на кожному робочому місці;
- надання студентам-практикантам і керівникам практики від МАУП можливості користуватися бібліотекою, технікою та документацією, необхідною для виконання програми практики.

Обов'язки керівника педагогічної практики від МАУП:

проведення установчої конференції щодо змісту, організації та проходження педагогічної практики:

- підготовка кожного студента до виконання функцій та обов'язків студента-практиканта в закладах освіти;
- консультація щодо складання індивідуального плану педагогічної практики кожним студентом-практикантом;
- проведення поточної організаційно-педагогічної роботи (контроль за відвідуванням педагогічної практики тощо);
- підготовка та проведення соціально-педагогічних заходів практичного характеру;
- ведення журналу педагогічної практики, оформлення документації, перевірка щоденників студентів-практикантів тощо.

Студенти вищого навчального закладу під час проходження педагогічної практики зобов'язані:

- виконувати системний аналіз соціально-педагогічних заходів різного характеру і давати оцінку їх ефективності, робити самоаналіз власної педагогічної практики;
- вивчати інноваційний досвід сучасної соціально-педагогічної практики;
- поглибити і закріпити теоретичні знання, набуті студентами у вузі;
- постійно дбати про професійне самовдосконалення і педагогічну творчість у науково-дослідницькій діяльності;
- застосувати теоретичні знання на практиці;
- надалі розвивати навички спостереження і аналізу навчально-виховної роботи;
- формувати вміння проводити навчальні заходи різного типу із застосуванням різноманітних методів, що активізують пізнавальну діяльність студентів, а також вести позаурочну роботу зі спеціальності;
- ознайомитися з роботою викладача, педагога і вихователя, вести індивідуальну роботу з учнями і батьками;
- закріпити інтерес до педагогічної професії.

ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Після закінчення практики студент зобов'язаний подати таку звітну документацію:

- звіт про педагогічну практику;
- конспекти лекційних занять — 2;
- конспекти семінарських занять;
- щоденник педагогічної практики;
- характеристику з бази практики, завірену печаткою.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України “Про освіту”.
2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи: Курс лекцій: модульне навчання. — К., 1993.
3. Андреев В. И. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности. — Казань, 1988.
4. Акопов Г. В. Социальная психология высшего образования. — Самара, 1993.

5. *Битякова Я. Р.* Психология личностного роста. — М., 1995.
6. *Бойко В. В., Коваль А. Г., Панферов В. Н.* Социально-психологический климат в коллективе и личность. — М.: Мысль, 1985.
7. *Вергисов В. М.* Активизация познавательной деятельности студентов высшей школы. — К.: Вища шк., 1985.
8. *Галузтський В. М., Євтух М. Б.* Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні: Навч. посіб. — К., 1995.
9. *Гірник А. М.* Основи психопедагогіки. — К., 1996.
10. *Дидактичні аспекти альтернативної освіти.* — К., 1993.
11. *Долженко О. В., Шатуновский В. Л.* Современные методы и технологии обучения в техническом вузе: Метод. пособие. — М.: Высш. шк., 1990.
12. *Дробязко П. І.* Українська національна школа: вимоги і сучасність: Посібник. — К.: ВЦ “Академія”, 1997.
13. *Дьяченко В. К.* Сотрудничество в обучении. — М., 1991.
14. *Зязюн І. А., Сагач Г. М.* Краса педагогічної дії: Навч. посіб. для вчителів, студентів середніх і вищ. навч. закл., аспірантів. — К.: Укр.-фін. ін-т менеджменту і бізнесу, 1997.
15. *Ильясин И. И.* Структура и процесс учения. — М., 1986.
16. *Коваль А. П.* Ділове спілкування. — К.: Либідь, 1992.
17. *Козаков В. А.* Самостоятельная работа студентов. — К., 1989.
18. *Куписевич Ч.* Основы общей диалектики. — М.: Высш. шк., 1986.
19. *Кукосян О. Г.* Профессиональные особенности межличностного познания // Вопр. психологии межличностного познания. — Краснодар, 1985. — С. 100–113.
20. *Лучшие психологические тесты для профотбора и профориентации.* — Петрозаводск, 1991.
21. *Коломінський Н. Л.* Психологія менеджменту в освіті. — К.: МАУП, 2000.
22. *Маркова А. К.* Психология профессионализма. — М., 1996.
23. *Мей Р.* Искусство психологического консультирования: Пер. с англ. — М., 1994.
24. *Основы педагогики и психологии высшей школы /* Под ред. А. В. Петровского. — М.: Изд-во МГУ, 1986.
25. *Панок В. Г.* Концепція національної соціально-психологічної служби: Педагогіка і психологія // Вісн. АПН. — 1994. — № 2.
26. *Смолкий А. М.* Методы активного обучения. — М.: Высш. шк., 1991.

27. *Сгшонов В. П.* Диагностика личности и профессионального мастерства преподавания. — М., 1995.
28. *Смирнов С. Д.* Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности. — М., 1995.
29. *Старовойтенко Е. Б.* Духовное влияние как основа воспитания и саморазвития личности // Психол. журн. — 1992. — № 4.
30. *Стоунс З.* Психопедагогика. — М., 1984.
31. *Регуш Л. А.* Наблюдение в практической психологии. — СПб., 1996.
32. *Нісімчук А. С., Падалка О. С., Шпак О. Т.* Сучасні педагогічні технології: Навч. посіб. — К.: Освіта, 2000.
33. *Хекхаузен Х.* Мотивация и деятельность: В 2 т. — М., 1986.
34. *Якутин В. А.* Обучение как процессе управления. — Л., 1988.

МАУП

ДОДАТКИ

Додаток 1

Зразок оформлення листа про проходження практики

Директору _____

(повна назва інституту,
прізвище та ініціали)

_____ (прізвище та ініціали студента)

Група _____

Спеціальність _____

Форма навчання _____

Прошу дозволити проходження _____ в термін

(вказати вид практики)

з “__” до “__” на базі _____

(повна назва закладу)

Керівник практики від _____

_____ (повна назва бази практики, прізвище та ініціали, посада)

Погоджено:

Підпис керівника _____ (прізвище та ініціали)

(від бази практики)

(дата)

Підпис керівника практики _____ (прізвище та ініціали)

(від навчального закладу)

(дата)

МП

_____ (підпис студента)

_____ (дата)

Лист надсилається в інститут на ім'я директора за 1,5–2 місяці до початку практики.

Щоденник практики студента

Щоденник розроблено за формою, визначеною “Положенням про практику студентів МАУП”, затвердженого наказом Президента Академії від 17 січня 2005 р. № 04-о, і містить такі складові:

- перша сторінка, де визначено вид практики студента, навчальний підрозділ, курс, групу, спеціальність;
- направлення на практику;
- календарний план проходження практики;
- звіт про виконання програми практики;
- відгук керівника практики від підприємства з оцінкою роботи студента;
- відгук керівника практики від Академії про роботу студента;
- основні положення практики;
- правила ведення й оформлення щоденника.

Бланки щоденника за формою можна отримати під час установчої конференції (на випускній кафедрі, в навчальній частині, деканаті).

МАУП

Зразок оформлення першої сторінки звіту про виконання
_____ практики

(вид практики)

студентом спеціальності _____

Міжрегіональна Академія управління персоналом

ЗВІТ

про виконання програми _____ практики

(вид практики)

студента _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Групи _____

Спеціальність _____

Кваліфікаційний рівень _____

База практики

(повна назва)

Керівник практики
від бази практики
(посада, прізвище, ініціали)

Керівник практики від
випускної кафедри
(посада, прізвище, ініціали)

Звіт захищений “_” _____ 200_ р.

Київ – 200_

Методика системного аналізу та оцінювання ефективності навчального заняття, проведеного практикантом

1. Оцінювання основних особистісних якостей практиканта.
 - 1.1. Знання предмета та загальна ерудиція практиканта загалом.
 - 1.2. Рівень педагогічної майстерності.
 - 1.3. Культура мовлення, дикція, інтенсивність, образність, емоційність, загальна та специфічна грамотність.
 - 1.4. Ступінь тактовності та демократичності стосунків зі студентами.
2. Оцінювання основних характеристик студентів на занятті.
 - 2.1. Ступінь пізнавальної активності, творчості та самостійності студентів.
 - 2.2. Рівень навчальних умінь і навичок студентів.
 - 2.3. Наявність та ефективність групових форм роботи.
 - 2.4. Ступінь дисциплінованості, організованості та зацікавленості.
3. Оцінювання змісту діяльності практиканта та студентів.
 - 3.1. Науковість.
 - 3.2. Доступність навчального матеріалу.
 - 3.3. Актуальність і зв'язок з життям (теорії та практики).
 - 3.4. Ступінь новизни, проблемності та привабливості навчального матеріалу.
 - 3.5. Оптимальність обсягу матеріалу, який пропонується для засвоєння.
4. Оцінювання ефективності способів діяльності практиканта і студентів під час заняття.
 - 4.1. Раціональність та ефективність використання часу заняття, оптимальність його темпу, а також чергування та зміна видів діяльності.
 - 4.2. Ступінь доцільності та ефективності використання технічних засобів навчання.
 - 4.3. Ступінь раціональності та ефективності використання форм і методів роботи.
 - 4.4. Рівень зворотного зв'язку зі студентами у процесі заняття.
 - 4.5. Ефективність контролю за роботою студентів і рівень вимог, на якому оцінювалися їхні знання та вміння.
 - 4.6. Ступінь естетичного впливу заняття на студентів.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
1. Мета та завдання педагогічної практики	4
2. Зміст педагогічної практики.....	5
3. Організація та проведення педагогічної практики.....	6
Оформлення результатів проходження педагогічної практики	7
Список літератури.....	7
Додатки.....	10

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп'ютерне верстання *О. Л. Тищенко*

Зам. № ВКЦ-4142

Підп. до друку 04.03.09. Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний.

Ум. друк. арк. 0,81. Обл.-вид. арк. 0,65. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008